

פרוטוקול מס' 1165

מישיבת ועדת העבודה

יום ב', כ"ו בשבט תשל"ז, 14 בפברואר 1977, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:
ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
ד. לוי
ה. זיידל
י. דרניצקי (יודיין)
ח. שמעוני
ל. דיציאן
פ. גרופר

מוזמנים:
מ. מאירי (נציבות שירות המדינה)
מ. שקד

מר רוט - משרד האוצר

מ. בוטון - ס/היועץ המשפטי, המוסד לביטוח לאומי
ר. ברקאי - מנהלת ענף אמהות וילדים, " "
ש. קפיטקובסקי - המוסד לביטוח לאומי
ע. אליצור - משרד המשפטים
מר גוברמן - משרד המשפטים

היועץ המשפטי של הוועדה: י. אליאסוף

מזכיר הוועדה: י. נוריאל

ר ש מ ה: מזל כהן

- סדר היום:
1. חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 5), תשל"ו-1975
  2. חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 18), תשל"ז-1977 - הצעת חה"כ ש. ארבל-אלמוזלינו.
  3. חוק המזונות (הבטחת תשלום), תשל"ב-1972 - תקנות לביצוע החוק.

1. חוק שירות המדינה (משמעת), (תיקון מס' 5),
תשל"ו-1975

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אני פותחת את הישיבה.
יש לנו שני סעיפים קטנים שנצטרך לגמור אותם: חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 18), תשל"ז-1977 וחוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 5), תשל"ו-1975. נתחיל בחוק שירות המדינה (משמעת). הגענו לסעיף 19 והתחלנו לדבר על נושא ההשעיה אבל לא סיימנו ולא סכמנו.

בדיון הקודם אמרנו שלא יתכן
בנושא של תקופת ההשעיה שלא לשים סייג מסויים כאשר תקופת ההשעיה נמשכת מעל לתקופה הסבירה. או שצריך להגביל את התקופה או לומר: מעל לתקופה מסויימת יש להעלות את אחוז המשכורת, כי בתקופת ההשעיה עובד מקבל חצי ממשכורתו.

י. אליאסוף:
אולי אפשר לחזור לסעיף 17 שמרחיב את האפשרות להגשת ערעור לפני שופט בית המשפט העליון לכל פס"ד של בית הדין למשמעת כאשר קובה שהכוונה לפס"ד בערכאה ראשונה, וכאשר מתוך התיקון נובע שזכות הערעור נתונה לא רק לעובד עצמו אלא גם למדינה. אני רוצה לדעת כמה ערעורים יש בשנה? האם פתיחת הדרך לערעור על כל פס"ד לא "חציף" את בית המשפט בערעורים שאולי חלק מהם יהיו חשובים וחלק לא יהיו חשובים?

מ. מאירי:
עד כמה שאני זוכר, בשנה האחרונה לא היו יותר מ-3-4 ערעורים בפני בית-דין עליון.

י. אליאסוף:
כמה פסקי-דין ניתנו בבית דין למשמעת?

מ. מאירי:
אם איני טועה 50 וכמה. כמובן שאני אקבל בברכה אם ועדת העבודה תצמצם את האפשרויות.

י. אליאסוף:
בסעיף 19 התעוררו כמה שאלות בדיון הקודם. היתה שאלה מה קורה כאשר יש חקירה שמסתיימת מבלי שמתחיל הליך פלילי לעומת מקרה שמתקיימת חקירה כאשר לאחריה יש הליך פלילי. אגב זה עוררנו שאלה נוספות, מה קורה כאשר מוגשת קובלנה ויש השעיה של הנציב. תוך כדי הגשת קובלנה מוגשת תלונה למשטרה ויש חקירה פלילית של המשטרה, האם צריך להשעות אותו, ומה קורה לגבי אורך תקופת ההשעיה. אין כל הגבלה לאורך תקופת ההשעיה וההשעיה מסתיימת בסוף ההליכים הפליליים והמשמעתיים. גם מרבשטיין דיבר על העניין הזה ואמר שצריך למצוא פתרון להשעיות הממושכות האלה שנמשכות לפעמים שנים עד לתום ההליכים הפליליים והמשמעתיים, וכאן הפסקנו.

היו"ר ש. ארבלי:
מיכל אמרה שהם רוצים לשקול את העניין ולומר לנו מה דעת נציבות שירות המדינה.

מ. שקד:

עקרונית אנחנו בעד ביטול
ההשעיה לאחר פרק זמן של שנה וחצי
בערך ואני אסביר ~~אני~~ עצמי. רוב ההשעיות כרוכות בעניינים פליליים.
זאת אומרת שזה כרוך בחקירה משטרתית, העמדה לדין ובקצב העבודה
של בתי המשפט. במקרים שאין עבירה פלילית, ההשעיות הן נדירות ביותר.

לצערנו קצב העבודה של

בתי המשפט הוא כזה שפחות משנה אין להעלות על הדעת שתקירה תוגמר.
אבל אנחנו חושבים שאחרי שנה וחצי יש מקום לבטל את ההשעיה אבל צריך לראות
מה לעשות בסעיף המשכורת.

יחד עם זאת, בזמנו באנו בהצעה

כזאת לפרקליט המדינה ואמרנו: לא יתכן. פרקליט המדינה לא היה נלהב
לביטול ההשעיות. הוא אמר: אמנם זה עינוי דין, יחד עם זאת כשמדובר
בהאשמות חמורות מאד, כמו במקרים של שוחד, אין להעלות על הדעת שאדם
אשר חשוד בשוחד יוחזר לשירות.

התפיסה שלנו יותר מקלה.

רציתי לפנות שוב לפרקליט המדינה לקראת הדיון הזה אבל עוד לא חספתי.

ה. זיידל:

אני חושב שאי-אפשר לקבל את מה
שאומרת מיכל שהכנסת תיחן גושפנקא

למשיכת העניין גם שנה וחצי, ולכך כבר העיר שופט בית המשפט העליון שמשפטים
כאלה נמשכים שנה וחצי והם עושים עכשו הכל כדי לשנות את ההליכים.
אסור לנו לתת יד לכך שאדם יהיה בבחינת חייב שנה וחצי. היה מקרה עכשו
של תא"ל ירון שהואשם ואח"כ הוא יצא זכאי. מזלו היה שזה לא נקשר הרבה
זמן. אילו זה היה נמשך שנה וחצי, הציבור היה שוכח על מה מדובר.
קודם כל הוא הושמץ, הילדים הושמצו ואחרי שנה וחצי מתברר שהוא לא
היה אשם.

לכן המחוקק לא יכול לתת יד לכך.

אנחנו יכולים לתת 6 עד 9 חדשים, זה המכסימום. זה יזרוז את הגורמים
הנוגעים בדבר לגמור את ההליכים.

לכן אני חושב מה שאת מציעה

זה לא לטובת האדם, לא לטובת המדינה ולא לטובת בית הדין.

מ. מאירי:

הנסיון מלמד שיש להבחין בין

משפטים הנערכים בבתי המשפט

לבין משפטים שנערכים בבתי-דין למשמעת. לגבי בתי דין למשמעת יש

שני דברים: א. השליטה בבתי-דין למשמעת היא במעט בידינו וכאן כמעט

ואין מקרה שבית-דין למשמעת לא גמר משפט תוך 4 עד 6 חדשים. זאת אומרת

לגבי בתי דין למשמעת אין כל קפקא שכן אפשר ללכת לקראת כל הצעה שיכולה

לעלות. הקושי הוא בבתי המשפט ששם אין לנו כל שליטה והם פועלים כפי

שפועלים. למרות הלחץ הגדול שלנו זה נמשך הרבה יותר ממה שרוצים.

נניח שנסכים לשנה ובית המשפט

יחזיל את המשפט כעבור 12 חדשים, אז אנחנו באמצע מפסיקים את העניין.

עם ביטול ההשעיה הכוונה היא להחזיר את האיש לעבודה.

לכן נראה לנו שלגבי בתי-משפט

פליליים אין מנוס אלא ללכת לפי הצעדים של בית המשפט. אולי ניתן לעשות

שם תעבור תקופה מסוימת ישקל מחדש העניין ~~אני~~ פרקליט המדינה או היועץ

המשפט אם יש מקום להמשיך בהשעיה. לגבי בית-דין למשמעת אנחנו מוכנים

לכל פשרה בעניין זה.

מ. שקד:

עיקר הענין הוא שהליכים משמעותיים אינם נמשכים זמן רב. יש מקרים נדירים שנמשכים הרבה זמן. בדרך כלל זה נמשך 4 עד 5 חדשים. כך שקשה לנו לחייב רשויות אחרות.

מ. מאירי:

יש לזכור כשאומרים השעיה אין אף מקרה שהאיש מקבל רק חצי משכורת, כי בכל המקרים כל האנשים האלה עובדים במקום עבודה אחר כדי להשלים את משכורתם. לגבי חלק גדול אב בית הדין השלים את משכורתם.

ד. לוי:

באיזה מקומות עבודה?

מ. מאירי:

מסוץ לשירות המדינה. אגב על-פי החוק החדש יש דבר מעניין, מותר יהיה להעביר את האיש ממקומו למקום עבודה אחר בתוך שירות המדינה. קודם הוא היה חייב להיות מושעה מתוך השירות והיה קשה לאדם להסתדר בעבודה מחוץ לשירות המדינה. על-פי התיקון שנחקל ביום חמישי, ניתן להעביר ממחלקה למחלקה.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מקבלת שיש לעשות אבחנה בין בתי-דין למשמעת לבין בתי משפט וגם כאן לגבי התקופה אני לא אומרת שאתה חבטל את זה ותחזיר אותו לעבודה, הכוונה לא להחזיר לעבודה, אנחנו מדברים לגבי המשכורת. לגבי בית-דין פלילי הייתי אומרת שבתום שנה יש לשלם משכורת מלאה.

מ. מאירי:

איך את מתייחסת לענין הזה, שאנחנו אומרים שנה אבל לא באופן אוטומטי, אדם שמושעה ולא נגמרו ההליכים בעיקר פליליים, לאחר שנה חיבדק אפשרות של הוספה ע"י התייעצות עם היועץ המשפטי.

היו"ר ש. ארבלי:

מה צריך לבדוק?

מ. מאירי:

מבחינת האשמה ומבחינת הנאשם, לשקול אם יש מקום במקרה כזה להשלים את המשכורת, אבל צריך להיות שיקול ענייני לגבי כל מקרה.

היו"ר ש. ארבלי:

כל עוד לא הוכחה אשמתו הוא חף מפשע. לפי מה תבדוק? אולי בעיניך הדבר נראה חמור ואז תעניש אותו ע"י זה שלא תשלם לו משכורת.

מ. מאירי:

אפשר לבדוק לפי כתב האישום.

י. אליאסוף:

סעיף 21 שקיים היום מאפשר לאב בית הדין למשמעת להפחית את המחצית או להגדיל את המחצית לגבי עובד מושעה. זה קיים גם בניסוח הבא. מר מאירי מתכוון לדבר חמור מאד, נניח שאדם קיבל שוחד והוא מושעה פרט לזה שהוא נמצא במעצר, והוא נמצא בחהליך משפטי שנמשך יותר משנה. במשך השנה הזאת הוא לא מקבל משכורת והנה פתאם אחרי שנה הוא מקבל משכורת מלאה בלי הסבר. מה שאומר מר מאירי, אולי השתדל של אב בית-הדין נעשה את זה גם פה.

עד היום המצב היה כך: כאשר עובד

ביקש לקבל יותר ממחצית המשכורת והענין הגיע לבג"ץ, שאל בית המשפט העליון את עצמו ואמר: מה הם בעצם הקריטריונים? לפי מה צריך להחליט, האם לפי חומרת העבירה או שיש קריטריון אחר? התשובה של בית המשפט העליון היתה חד-משמעית, קנה המידה צריך להיות כלכלי ולא בהתאם לאופי הדבר.

י. אליאסוף:
 אני חושב אולי להציע, כמו שיש עקרון בשנה הראשונה חצי משכורת, יש עקרון שבשנה השניה משכורת מלאה. כל שאר העקרונות מתלבשים על העקרון הזה.

מ. שקד:
 כיוון שהשיקול היחיד הוא כלכלי, לא לכך התכוון מר מאירי. הוא התכוון שאם יש דבר שזועק לשמים, יש נגדו ראיות חמורות מאד והמשפט מתמשך, השכל לא סובל שאיש במצב כזה יקבל משכורת שלמה.

היו"ר ש. ארבלי:
 מה עושים כאשר למשפחה אין אמצעים להתקיים?

מ. שקד:
 קודם כל אל נשכח, הרבה מהמושעים עובדים בעבודת חוץ. האם הכוונה שבשנה השניה אם הוא מושעה, הוא יוכל לעבוד בעבודת חוץ ויקבל משכורת מלאה?

היו"ר ש. ארבלי:
 הרי קבלנו את ההגדרה של עבודת חוץ.

מ. שקד:
 אבל היום אם אדם עובד במקום אחר מורידים את חצי המשכורת. השאלה אם את מציעה להוריד מהמשכורת המלאה אם הוא עובד בעבודת חוץ?

היו"ר ש. ארבלי:
 בוודאי. איש לא מתכוון שהוא יקבל שתי משכורות.

מ. מאירי:
 אני מבקש שזה לא יהיה אוטומטי, שהיועץ המשפטי יצטרך לשקול מחדש את העניין.

היו"ר ש. ארבלי:
 מי קובע, רק אב בית-דין למשמעת?

מ. מאירי:
 באופן אוטומטי כל מושעה מקבל חצי משכורת. אב בית הדין מפחית או מגדיל.

י. דרניצקי (יודין):
 האם אפשר לקבוע, שאם העניין נמשך מעל שנה ומתעוררת השאלה, אז בעניין כזה ידון לא רק אב בית הדין אלא בית הדין המשמעת בהרכבו המלא? פה יכול להיות מצב של צורך לשקול את גורלו של אדם, המשפט נמשך זמן רב, נגרם נזק לאדם, עדין אין בטחון שהוא אשם, יחד עם זאת החשד הוא בעבירה חמורה והעניין נמשך זמן רב. אני חושב שבמקרה כזה ההכרעה לא צריכה להיות טכנית בלבד. בית הדין בהרכבו המלא נותן אפשרות לכל הצדדים לחוות את דעתם בעניין הזה.

היו"ר ש. ארבלי:
 כל זה מתייחס לסעיפים הבאים, בואו נעבור לסעיף הבא ונקשור ביחד את כל הויכוח.

י. אליאסוף:
 "בסעיף 48 לחוק העיקרי, במקום להשעותו לתקופה שלא תעלה על ארבעה עשר ימים" יבוא "להשעותו לתקופה שלא תעלה על שלושים יום או להעבירו זמנית לעבודה אחרת למשך תקופה כאמור במשרה שאליה רשאי נציב השירות להעבירו לפי סעיף 47".

י. אליאסוף:

היום הסמכות של השעיה נתונה לשני גורמים: 1. נציב שירות המדינה שאינה מוגבלת בזמן; 2 בידי השר של המשרד או המנכ"ל של המשרד. בסעיף 48 נאמר כך: "היה לשר חשד כבד שעובד המדינה, ביודעין, מעל בתפקידו או השתמש בו לרעה, או שהפר את המשמעת הפרה זדונית וחמורה, או עבר עבירה פלילית ~~שיש צמח קלון~~, והיה השר סבור, כי המשכת עבודתו של העובד תביא לידי פגיעה חמורה בשידות המדינה, דשאי הוא להשעות לתקופה שלא תעלה על ארבעה עשר ימים;" להשעיה זו קוראים השעיה דחופה. מה שמוצע כאן להגדיל את התקופה של 14 יום ל-30 יום ותוך תקופה זו יוכל לפנות לנציב שירות המדינה והוא יכול להשעות אותו.

היו"ר ש. ארבל:

מדוע צריך 30 יום?

מ. מאיר:

קורה לפעמים שעד שהמכתב מהמנכ"ל מגיע אלינו עוברים 10-11 יום. אנחנו חייבים להתייעץ עם היועץ המשפטי ולהעביר לו את כל התיק. לא תמיד שעתו פנויה ואז קורה שמספיק את האיש 5-14-15 יום והוא ביום ה-15 חייב לחזור לעבודה. אנחנו מציעים תיקון טכני שתהיה לנו אפשרות להשעות לתקופה יותר ארוכה. 14 יום מספיקים לסידורים פורמליים.

היו"ר ש. ארבל:

יש לנו הרגשה שאנחנו מתאימים את עצמנו לקצב של האדמיניסטרציה בכל השלבים האלה, הקצב האיטי והביזרוקרטי וזה דבר חמור מאד. במקום שהאדמיניסטרציה חתאים את עצמה לייעילות יותר גדולה, קוזקים מתאימים את עצמם לקצב האיטי של האדמיניסטרציה. אני לא אסכים לסעיף כזה.

ה. זיידל:

אני חשכתי לתומי שאתם מזמינים את האדם, מודיעים לו במה מאשימים אותו ונותנים לו אפשרות במקום להסביר. במידת והשר לא מקבל את ההסבר הוא משעה אותו מעבודה. אני חושב שלגבי אדם לא צריך לחכות חודש ימים.

מ. מאיר:

יש כאן אי-הבנה. האיש המושעה מקבל את המכתב מהמנכ"ל באותו יום. הבעיה היא מה קורה לאחר 14 יום. לאחר 14 יום הדין נתונה לנציב שירות המדינה. מסתבר שהמכתב אלינו מגיש לאחר 6-7 ימים...

מ. שקד:

אנחנו התחלנו בזמן האחרון לשמוע את הדין בזמן שהוא מושעה. אני לא מתנגדת לזה אבל אז אני מבקשת שגם הנציב או השר ישמע אותו או מי שהוא יאצול.

באשר ל-30 יום - גם השעיה דחופה נעשית בחאום עם הנציבות. השר אינו משעה על דעתו ואח"כ הוא פונה לנציבות ומבקש שהנציב ישעה. בדרך כלל זה להיפך, אנחנו ממריצים את המשרדים להשעות השעיה דחופה. אני מוכנה לחזור למצב הקודם.

מ. מאיר:

אני צריך להגן כאן על האדמיניסטרציה. אני פשוט מסביר שיש לנו הרבה בעיות עם 14 יום. אני מקבל את הביקורת שלך על האדמיניסטרציה, אבל אנחנו עומדים לפעמים בפני מצב משונה. מא שני מבקש, שחתנו לנו עוד שבוע ימים כדי להמנע ממצב שעד שמגיע המכתב ומחיימת התייעצות עם הפרקליטות, 14 יום נגמרים.

היו"ר ש. ארבל:

אני לא בעד זה, אלא רק נבנים את התיקונים הנוספים.

מ. שקד:

ההעברה היא עם שמירת דרגה.
אני לא מתנגד לעקרון הזה.

לא צריך לדבר על דרגת המשרה אלא על דרגת האיש.

"באותה דרגה".

היו"ר ש. ארבלי:

מ. שקד:

נניח שרוצים להעביר עובד כזה
שדרגתו ט"ו. אז לפי מה שכתוב
פה צריך להעביר אותו לתפקיד שדרגתו היא ט"ו. הרבה משרות הן לא באותה
דרגה ואז תהיה השאלה מה תהיה הדרגה. אני מציעה לכן שאפשר יהיה להעביר
את האיש לכל משרה.

היו"ר ש. ארבלי:

"ובהסכמת העובד במשרה נמוכה
יותר". מדובר פה בסך הכל על
שבועיים שתהיה סמכות לשר להשעות או להעביר לעבודה אחרת בתוך המשרד.

מ. שקד:

לא מדובר על שבועיים.

י. אליאסוף:

בסעיף הקודם נאמר שהוא רשאי
להעביר אותו למשרה אחרת.
אומרת מיכל שיש לפעמים מצב שזאת לא דרגה אחת אלא מתח של דרגות.
מה שאני אומר וזה ברור, הוא לא יורד בדרגה אף פעם, אבל מותר להעביר
למשרד אחרת שאחת מדרגותיה אינה נמוכה מהדרגה שלו.

היו"ר ש. ארבלי:

תקחו את הנוסח שכתוב כאן
"במשרה שדרגתה אינה נמוכה מדרגת
משרתו של העובד". האם צריך לגבי שבועיים אלה לעשות את כל המהפכה
הזאת, להעביר מעבודה אחת לשנייה, בשביל מה צריך את זה?!

ה. זיידל:

מדוע לא להשאיר מה שהיה?

מר גוברמן:

זה בא להקל, כי היום מוכרחים
להשעות את העובד לחלוטין.

ה. זיידל:

אבל אחרי חודש מחזירים אותו
ומחזירים לו את המשכורת.

הפרוצדורה של העברה היא הרבה יותר קשה.

מר גוברמן:

הבעיה משולה לסמכות מעצר של
שוטר עד להארכת המעצר של
בית המשפט. כאן מדובר במקרים שיש צורך להשעות את העובד ואח"כ יש
סמכות לנציב להאריך את ההשעיה. כאן מדובר במקרים חמורים שלא רוצים
לחכות עד לפעולה של הנציב ולכן אומרים: יש אפשרות אן להשעות אותו,
או במקרים לא כל כך חמורים להעביר למחלקה אחרת. יש בזה משום שמירה
על כספי הציבור.

מ. מאירי:

לא מדובר על העברה למקום חדש.
במקום להשעות אותו מן העבודה
ולתת לא מן המשרד, מאפשרים להעביר אותו לתפקיד אחר, לא ל-14 יום,
לפעמים לכל התקופה.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו לא מדברים על זה,
אנחנו מדברים על סמכות השר.

אני מציעה להשאיר את המצב הנוכחי.

מר גוברמן:

ההעברה יכולה להיות לטובת השירות ולטובת העובד. יכולה

להיות עבירה לא כל כך חמורה, אבל לא בא בחשבון שבא ימשיך לעבוד באותה עבודה בזמן שמתנהלת החקירה אצלו.

מ. מאירי:

נציגי העובדים עמדו על כך בכל תוקף, הם אומרים: אם לך

לא ברור שאדם עבר עבירה, אל תשעה אותו, תעביר אותו למחלקה אחרת.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו מדברים רק על תקופה של 14 יום. אני נגד הגדלת התקופה.

אני מבינה שהעברה לתפקיד אחר לא נחונה לויכוח. השאלה היא באיזו דרגה ובאיזה תפקיד.

י. דרניצקי (יודיץ):

יש מקום להתרשמות של השר מחומרת העבירה, ואם השר מחליט שחומרת

העבירה היא כזאת שהוא יכול להסתפק בהעברה לעבודה אחרת באותו משרד, אין לנו כל ענין לעמוד דווקא על השעיה.

ה. זיידל:

אם גם העובדים ביקשו, זה יכול להיות כך.

היו"ר ש. ארבלי:

לא שמענו שום דבר מהעובדים.

י. דרניצקי (יודיץ):

אני משוכנע שהשר יהסס וישקול הרבה לפני שהוא יחליט על כך.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו מקבלים את הסעיף בכפוף לשני דברים: שהשר צריך לשמוע אותו לפני שהוא משעה,

וההעברה לעבודה אחרת תהיה במשרה שדרגתה אינה פחותה מדרגתו של העובד.

י. אליאסוף:

"במקום סעיף 49 לחוק העיקרי יבוא: 49. (א) עובד שהשעהו נציב השירות

או שופט לפי סעיף 43(ב), תשולם לו מחצית ממשכורתו כתשלום זמני ובכפוף להחלטה הסופית של בית הדין למשמעת או נציב השירות, לפי הענין, והיתרה תעוכב באוצר המדינה לכל תקופת השעייתו, לרבות השעייתו הקודמת לפי סעיף 48; אולם אם בית הדין רשאי, בין ביוזמתו ובין לפי בקשת העובד או התובע, להגדיל, להקטין או להפסיק את התשלום הזמני לתקופת ההשעיה, כולה או מקצתה, הכל בתנאים שייראו לו.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע

בתקנות את סדרי הדין לפני אב בית הדין לענין סעיף זה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א)

לא יעלה בחודש פלוני התשלום הזמני של חלק ממשכורתו של המושעה על הסכום שבו עודפת משכורתו הקובעת על הכנסותיו מעבודת חוץ באותו חודש."

מה כתוב היום בסעיף 49?

"מחצית ממשכורתו של עובד שהושעה על ידי נציב השירות או על ידי שופט לפי סעיף 43(ב) תעוכב באוצר המדינה לכל תקופת השעייתו וכו'."

מה נאמר כאן: "עובד שהשעהו

נציב השירות או שופט לפי סעיף 43(ב). "זה הליך של ערעור" תשולם לו מחצית ממשכורתו כתשלום זמני... "זאת תוספת שמדגישים את האופי של התשלום בתקופת ההשעיה" ובכפוף להחלטה הסופית של בית הדין למשמעת או נציב השירות, לפי הענין... "כי בדברים אחרים כתוב מה קורה,

י. אליאסוף:

"והיתרה של המשכורת תעוכב באוצר המדינה לכל תקופת השעייתו, לרבות השעייתו הקודמת לפי סעיף 48; אולם אב בית הדין רשאי, בין ביוזמתו ובין לפי בקשת העובד או החובע, להגדיל; להקטין או להפסיק את החשלוס הזמני לתקופת ההשעיה, כולה או מקצתה, הכל בתנאים שייראו לו." גם כאן זה פחות או יותר חופף למה שקיים היום לגבי סמכות אב בית הדין למשמעת.

האם העניין של חצי משכורת מוגבל בזמן?

היו"ר ש. ארבלי:

כתוב: "עד להחלטה".

מר גוברמן:

פה אני חוזרת לאותו ויכוח. יש בהחלט מקום לעשות אבחנה בין בית-דין למשמעת לבין בית-משפט. לגבי בית משפט נאמר; עד שנה - חצי משכורת ומעל לשנה משכורת מלאה. לגבי בית-דין למשמעת, אני לא חושבת שצריך להשאיר שנה ואם אתם אומרים ששם זה לא עולה על 4 חדשים, הייתי אומרת עד חצי שנה - חצי משכורת מעל לחצי שנה, משכורת מלאה.

היו"ר ש. ארבלי:

לגבי בית-משפט אני מסכים שנקבע קריטריונים אבל שזה לא

מ. מאירי:

יהיה אוטומטי.

אני מציע שנאמר, לאחר שנה יקבל משכורת מלאה אלא אם

ה. זיידל:

אב בית הדין פסק אחרת.

זה ברור, זה כתוב היום.

היו"ר ש. ארבלי:

פה היתה הצעה של הרכב מלא של בית-הדין. אני לא הייתי מורידה מסמכותו של אב בית הדין. השאלה אם הקריטריונים צריכים להיות כמו שקבע בית המשפט? אני חושבת שצריכים להיות כפופים לקביעת בית המשפט העליון ולא להתחשב בחומרת העבירה. אותנו מעניין הצד הכלכלי של המשפחה.

ישנם שני עקרונות: עקרון אחד, לגבי מי שמושעה לא עקב חקירה

י. אליאסוף:

פלילית, זה חצי שנה; עקב חקירה פלילית, זה שנה. עקרון שני, לגבי שתי התקופות מוסמך אב בית הדין למשמעת על-פי סמכותו להקטין אם מדובר במשכורת מלאה ולהגדיל אם מדובר בחצי משכורת, כאשר הקוונה של זה להמריץ את שירות המדינה לקצר את תקופת ההשעיה.

אני רוצה להעיר בקשר לחוק שסיימנו בו את הדיון והוא:

ל. דיציאן:

חוק רישוי בעלי מלאכה. הופיעה כאן משלחת גדולה של בעלי המלאכה מכל החוגים. על דעת סיעת הליכוד ועל דעת חבר הכנסת פרנק שייצג את בעלי המלאכה, אנחנו מבקשים לא להניח את החוק לקריאה שניה ושלישית במשך יומיים שלושה על שולחן הכנסת, כי הסיעה רוצה לדון בהסתייגויות שהגשתי או שאולי אגיש, כ"אולי נוכל לבוא לידי הסכם על הדברים האלה. הבקשה שלנו שנעכב את החוק למספר ימים אולי עד להתחלת השבוע הבא.

ברצון אני מוכנה להענות לבקשה לתת אפשרות לסיעת חליכוד לדון

היו"ר ש. ארבלי:

מחדש בהסתייגויות שהועלו לגופו של עניין והן להסתייגויות שלך. אני מאד מבקשת שעד ליום שני תסיימו את הדיון.

ל. דיציאן:
באשר לענין שהנציב או השר יכולים להעביר לתפקיד אחר, לכאורה זה נראה מאד הומני כי לא זורקים את האדם החוצה אלא שולחים אותו לעבוד במשרה אחרת. אבל בענין הזה יש דבר יותר חמור אולי מההשעיה, מפני שאם לוקחים פקיד בדרגה בינונית או מעל לבינונית והשר או הנציב מעביר אותו לתפקיד נמוך ביותר, זה בשקיל הפקיד יותר גרוע מההשעיה.

י. אליאסוף:
הוא לא יכול לעשות את זה.
היו"ר ש. ארבלי:
אנחנו מתנים את זה בדרגה שאינה פחותה מדרגתו.

ל. דיציאן:
בסדר. באשר לסמכות שניתנת לאב בית הבין לאחר שנה או לאחר חצי שנה להקטין את משכורתו, אני מתנגד.

היו"ר ש. ארבלי:
אלא מי יעשה את זה?
ל. דיציאן:
אף אחד, אחרי חצי שנה או שנה יכולים לגמור את זה.

מ. מאירי:
בית המשפט לא עומד לרשותך.

ה. זיידל:
הצעתי לאחר שנה מבטלים את ההשעיה "אלא" וכאן צריך להחליט מה: אלא אם נתן אב בית-הדין הוראה מיוחדת לקמשיך בהשעיה.

היו"ר ש. ארבלי:
הוא לא יכול לקבוע כן השעיה או לא השעיה. אנחנו מדברים על ענין המשכורת.

ל. דיציאן:
וכאן אני אומר, אדם שבמשך שנה שלמה תלוי ועומד נגדו משפט, אז הסבל הנפשי והסבל שהוא מושעה מספיקים ולא צריך להעניש אחרי שנה גם ע"י הקטנת המשכורת.

י. אליאסוף:
אם הוא מושעה בגלל עבירה חמורה ומתנהל הליך פלילי, הליך פלילי עובר את השנה.

ל. דיציאן:
אני מתנגד לתח סמכות לאב בי"ד להחליט שאדם יהיה מושעה בלי אף פרוטה.

י. אליאסוף:
זה כפוף למיגבלות מסויימות.

מ. מאירי:
רק בתנאי שיש עבודות אחרות.

י. אליאסוף:
גם לגבי מה שאתה אומר היום לגבי הקטנה, הענין הגיע לבג"ץ והבג"ץ הנחה את בית הדין למשמעת מה הקריטריונים שלפיהם הוא יכול לפעול והקריטריון הוא קריטריון כלכלי, יש לבדוק אם אותו אדם יכול לפרנס את משפחתו. אותו עקרון יחייב את אב בית-הדין למשמעת גם לענין הזה.

י. דרניצקי (יודין):

אני לא יכול לשלול אפשרות, אם העניין נמצא בטיפול של בית המשפט, להאריך את תקופת ההשעיה אף כי הייתי עושה את הכל כדי להשיג הסדר שבמקרים כאלה טיפולו של בית-המשפט יהיה נמרץ ומהיר וכל מה שאפשר לעשות בכיוון זה.

אני לא מוכן להציע הצעה קונקרטית, יכול להיות שאפשר לומר שבדינים כאלה חייב בית-המשפט לגמור תוך תקופה מסויימת. אלא מה אמרתי? אם חולפת שנה ובית-המשפט לא פסק ומבחינת החומר שנחון לבירור ומבחינת התהודה הציבורית אתה לא יכול להחזיר את האדם לעבודה, הייתי מציע להסמיך את בית-הדין כולו ולא רק אב בית-הדין, להחליט מה גורל התשלום של איש מושעה. כי אני חושב שבמקרים כאלה חוות דעתו של אב בית הדין לא מספיקה, אני רוצה לתת אפשרות גם לנציגות העובדים לחוות את דעתה. כך שמבחינה מסויימת אני רוצה ללכת לקראת שיקול אובייקטיבי ומשקף ביותר את מצבו של העובד אחרי שנה.

היו"ר ש. ארבל:

השאלה אם צריך להזעיק את בית-הדין כולו לדון בעניין זה.

ל. דיציאן:

אני לא חושב שיש הרבה מקרים כאלה.

מר גוברמן:

כאשר מעבירים את העניין לבית-הדין יכול להיות שיהיו סטיות בין החלטות של הרכבים שונים. יש יתרון כאשר אותו אדם מחליט, או הוא עקבי בהחלטותיו.

היו"ר ש. ארבל:

בואו לא נחרוג ממה שמקובל לגבי אב בית הדין בעניין זה.

חזקה עליו שהוא ישקול כל דבר לגופו.

מ. מאירי:

אגב, אין אב בית-הדין דן בהפחתה אלא אם יש פניה ש

המשרד ושל נציב השירות.

י. אליאסוף:

לפי הנוסח היום, זה יהיה פשוט יותר, לפי בקשת התובע.

היו"ר ש. ארבל:

אנחנו נעשה את האבחנה בין בית-דין למשמעת לבין בית המשפט. השעיה ע"י בית-דין למשמעת - 6 חדשים חצי משכורת וכעבור 6 חדשים משכורת מלאה ופה אולי העניין יהיה סופי בתוך 6 חדשים.

י. אליאסוף:

עשוי להיות מקרה אחד מתוך עשרת אלפים שזה מוצדק להקטין. האיש משתכר בחוץ או עבר עבירה קשה. אין סוף אפשרויות. בשביל המקרה הזה צריך לתת אפשרות לאב בית הדין לבחון אותו.

היו"ר ש. ארבל:

מה יהיה אחרי 6 חדשים?

י. אליאסוף:

הוא יצטרך להחליט אם הוא יקבל משכורת מלאה. העקרון הוא שהוא יקבל משכורת מלאה. כדי להפחית, צריכה לבוא בקשה מהתובע ואב בית הדין צריך להחליט.

ל. דיציאן:

אם תלוי ועומד משפט חוץ ואין השפעה עליו, אז אני יכול להביך את הטענה שצריך לתת סמכות לאב בית הדין. אבל אם הענין תלוי ועומד בפני בית-דין משמעתי וזה לא נגמר במשך חצי שנה, איזו הצדקה יש לאב בית-הדין תהיה סמכות להפחית מן המשכורת?! שיגמור ענין.

י. אליאסוף:

הוא לא יושב בדין תמיד.

ל. דיציאן:

זה לא חשוב, הוא צריך לזרז את בית-הדין, זה תפקידו

האדמיניסטרטיבי.

מ. מאירי:

אנחנו מסכימים שאחרי חצי שנה באופן אוטומטי הוא יקבל משכורת מלאה. אנחנו אומרים, במקרה בלתי צפוי מראש, יכולים להיות כל מיני דברים.

ל. דיציאן:

אז אל תפחיתו, זה יקח חודש, חודשיים שהוא יקבל משכורת מלאה.

היו"ר ש. ארבלי:

ישנה הצעה של חה"כ יודין. אני מציעה לא לשנות ושהשיקול

יהיה בידי אב בית-הדין.

ל. דיציאן:

אני חשבתי מחשבה שניה, למעשה אם בן-אדם מואשם בפלילים, עדין לא הורכב בית-דין משמעתי אלא מרכיבים אותו רק אחרי שהוא יוצא אשם בדין או שבית המשפט מסיים את תפקידו. במקרה זה דווקא אין מקום לבית-דין, אחרת יצטרכו להקים בית-דין מיוחד והוא יכביד על הענין של הפחתה או לא הפחתה.

היו"ר ש. ארבלי:

ההסבר הזה משכנע.

י. דרניצקי (יודין):

אם הואשם אדם בפלילים יש סמכות לנציב במקרים מסויימים להשעות ל-14 יום. מתברר ש-14 יום אלה אינם מספיקים והנציב משעה לתקופה יותר ממושכת. אומר חה"כ דיציאן שבית הדין למשמעת לא נכנס לתמונה לפני שנגמר הטיפול בבית-המשפט. זאת אומרת שאדם יכול להיות מושעה לתקופה בלתי מוגבלת עוד לפני שבית הדין המשמעתי התכנס כדי לחשוב מה גורלו של אדם. זה מביא למסקנה אחרת ממה שאמר חה"כ דיציאן, אולי צריך לחפש דרך במקרים כאלה אחרי תקופה מסויימת יכול בית הדין להתכנס ולחשוב מה צריך להיות גורלו של אדם באמצע הליכים משפטיים.

היו"ר ש. ארבלי:

בית הדין למשמעת לא יכול להכנס לשום דבר עד שאין החלטה של בית המשפט. לכן פה בית הדין לא משחק שום תפקיד אלא רק לגבי ענין המשכורת. אומרים: אחרי שנה הוא מקבל משכורת מלאה, רק אב בית הדין יכול להחליט אם להפחית.

מ. שקד:

אני מציעה שלישיבה הבאה נביא חשובה גם לגבי האפשרות של ביטול ההשעיה כעבור שנה עם אפשרות להאריך אותה ורק בית הדין יהיה מוסמך להאריך אותה. נצטרך לחשוב מה לעשות עם החזר המשכורת.

היו"ר ש. ארבלי:

בינתיים לא מונחת הצעה כזאת בפנינו. כאשר תביאו הצעה כזאת, נדון בה. בינתיים מונחת ההצעה שלפנינו עם תיקון שחברי הכנסת מעלים שהוא פחות או יותר מתקבל על הדעת, שבענין של בית דין משמעתי, אחרי 6 חדשים הוא צריך לחזור לקבל משכורת מלאה. אתם אומרים שגם במקרה זה אב בית הדין צריך להחליט אם להקטין או להגדיל. זאת נקודה שתצטרכו לברר אותה ולתת לנו תשובה.

אנחנו עוברים לסעיפים הקטנים

הבאים.

י. אליאסוף:

סעיף קטן (ג) זה העקרון שהוא לא מקבל יותר מהמשכורת שלו.

על זה לא מערערים.

היו"ר ש. ארבלי:

י. אליאסוף:

"(ד) לענין סעיף זה, "משכורת קובעת" בזמן פלוני - המשכורת הקובעת שלפיה היתה משתלמת אותו זמן קצבתו של העובד המושעה אילו יצא לקצבה ביום השעייתו." פה מאמצים את ההגדרה שישנה בחוק שירות המדינה (גימלאות).

ל. דיציאן:

נניח שהיום לא מעלים משכורת, זה אסור, זה פגום, אבל נותנים לאנשי העלאה בשתיים ואפילו בשלוש דרגות. האדם הזה יקבל את המשכורת לפי הדרגה או לפי המעמד שהיה לו בזמן שהוא הושעה, למרות שהחבר שלו שישב באותו שולחן הועלה בשתיים או שלוש דרגות. אני הערתי אותה הערה בקשר לגימלאות.

י. דרניצקי (יודין):

להבדיל אלף הבדלות בין אדם שיצא לקצבה לבין אדם שהושעה.

ל. דיציאן:

אני טיפלתי באופן אישי במקרה של אדם שהיה מושעה שנתיים וחצי ואח"כ נשיא תורן של בית המשפט המחוזי אמר בפסק-הדין שכל הענין הזה היה שערוריה פוליטית. אז במשך שנתיים וחצי הוא יקבל חצי או משכורת שלמה לפי דרגה שהיתה לו לפני שנתיים וחצי, איזו הצדקה יש לזה!?

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו לא דנים בהגדרה של משכורת קובעת, כי נאמר לנו שבדקים את הנושא. בעקבות הסעיף הזה לא נכניס עכשו תיקונים בהגדרה של משכורת קובעת.

י. דרניצקי (יודין):

יש לי שלוש הערות: א. אני לא חושב שהוועדה יכולה לקבל השוואה כלשהי בין יציאת אדם לגימלאות במסגרת הסכמי עבודה וזכויותיו הסוציאליות לבין השעיית אדם עקב חשד זה או אחר שהתעורר לגביו. אלה שתי קטגוריות שונות לחלוטין.

ב. מכיוון שהכנסת היא בכל זאת

זירה לפתרון בעיות ציבוריות ופוליטיות, אני רוצה לומר שיש איזה העדר עקביות, אם לא גרוע מזה, המתבטא בניפוח והסטרית נגד שחיתות שקיימת במנגנון המדינה. כאשר נוצר לחץ ציבורי עצום לטפל בכל חשד במהירות, זה מביא לעתים קרובות להשעיית אדם שלא כל כך ברור, יכול להיות שבאווירה ציבורית אחרת היו מנסים לברר עוד קצת.

י. דרניצקי (יודין):

אי-אפשר מצד אחד לשקול במצב של לחץ ומצד שני לגלות דחיה יתרה למה שמתהווה במקרה שאדם הושעה. אדם שהושעה, אם יתברר שהוא יצא זכאי בדין, אז מגיע לו כל מה שקבלו העובדים שעבדו באותו זמן. הוא לא מפסיד שום זכות. על זה צריך לעמוד החוק וגם האיגוד המקצועי.

היו"ר ש. ארבלי:

אם יצא זכאי, כל זכות שהיתה מגיעה לו בתקופה שהיה מושעה,

הוא יקבל אותה.

מ. מאירי:

זה קיים היום.

י. אליאסוף:

זה קיים בסעיף 53: "מושעה שזוכה בבית המשפט מן האשמה שגרמה

להשעייתו ולא הועמד עליה לדין משמעת, וכך מושעה שיצא זכאי בבית הדין או בערעור לפי סעיף 43, תשולם להם משכורתם לתקופת השעייתם במידה שלא שולמה להם לפי סעיף 49 ובניכוי הכנסתם מעבודת-חוץ במשך תקופת ההשעה, זולת אם הורה נציב השירות, או בית הדין על פי בקשת המושעה במקרה של זיכוי על ידי בית הדין או על ידי השופט בערעור, שלא תנוכה הכנסה זו, אולה או מקצתה."

ל. דיציאן:

כאן לא כתוב שהוא יהנה מכל הזכויות.

היו"ר ש. ארבלי:

פה אולי צריך לומר: "לגבי משכורתו ששולמה לו אילולא

הושעה.

י. אליאסוף:

נשלים את זה מתוך התקשי"ר.

ל. דיציאן:

אם מדובר על השעיה ארוכה, אז לעתים קרובות אין באופן טכני אפשרות להחזיר את העובד לאותו תפקיד שהוא מילא ערב השעייתו ואז הנציבות פותרת את הבעיה על-ידי זה שנותנים לעובד תפקיד בדרגתו ערב ההשעיה וזו יכולה להיות הורדה בדרגה אחת, שתיים ושלוש, כי בינתיים התפקיד שלו קודם במידה רבה. לכן אני חושב שזה צריך להקבע בצורה ברורה יותר.

היו"ר ש. ארבלי:

זאת אומרת שאנחנו צריכים איפה שכתוב משכורתו לומר:

"משכורת שהיתה משתלמת לו אילולא הושעה".

מ. מאירי:

הכל כתוב כאן. הכל מחזירים לו.

י. אליאסוף:

יש כאן קושי, בחוק הזה מדובר בתקופת ההשעיה על הפסקת משכורת בלבד ולא הפסקת זכויות. כאשר בחוק מדובר על מעשה מסויים, באותו חוק ומשלים זכויות שאותו חוק מדבר עליו, כאשר המישור של הזכויות האחרות לענין ההשעיה צריך להחתך ונחתך במישור אחר לגמרי, וכך זה נעשה הלכה למעשה. הענין של המשכורת מוסדר בחוק; הענין של זכויות אחרות נעשה בתקשי"ר משום שהוא לא הוסדר בחוק.

ל. דיציאן:

אם לא היה סעיף קטן (ד) לא הייתי מעורר את הבעיה.

י. אליאסוף:

היום בחוק שירות המדינה (מסמעת) כתוב: "מחצית ממשכורתו של עובד שהושעה תעוכב באוצר המדינה". מה זה משכורתו אם ערב ההשעיה אדם קיבל החזקת רכב או החזקת טלפון? זה הוא קיבל משכורת יסוד ותוספת ותק, כולנו יודעים שזאת משכורת. בניח שאדם קיבל החזקת רכב, האם הוא זכאי לקבל מחצית מסווגות הרכב? בתקשי"ר נכללה הגדרה מה זה משכורת לענין זה. משכורת כוללת זאת משכורת יסוד בשיעור שהיתה משתלמת ערב השעיה בצירוף תוספת יוקר ותוספות אחרות שמשתלמות, וכתוב שזה לא כולל משכורת ששולמה עבור שעות נוספות. למשל בענין זה של מחצית משכורת מביאים בחשבון רק את אותה משכורת ותוספות הקבועות במשכורת.

היו"ר ש. ארבל:

נשאלת השאלה לגבי אדם שמושעה מה הוא מקבל, האם הוא מקבל רק מן המשכורת הקובעת, דהיינו: יסוד, תוספת משפחה ויוקר ותוספות קבועות אחרות שהממשלה הכירה בהם או שיש גם תוספות אחרות שנלקחות בחשבון?

מ. שקד:

אנחנו נוהגים לשלם לפי משכורת קובעת. התפיסה שלנו לגבי "משכורת קובעת" היא המשכורת האמיתית שמשתלמת לאדם.

היו"ר ש. ארבל:

האם הסתדרות עובדי המדינה הסכימה לזה?

מ. מאיר:

כן, הם לא מבקשים שנכלול תוספת רכב ותוספת בעד שעות נוספות.

היו"ר ש. ארבל:

בצמיד כאן נקודה וביום רביעי נמשיך מתוך כוונה לגמור את הקריאה בהצעת החוק הכחולה ואח"כ נבקש שיכינו לנו את הצעת נוסח ב"לבן" בעקבות ההערות שהיו לחברי הוועדה. מיכל תצטרך לתת לנו תשובה על כל אותן שאלות שנשארנו פתוחות ואני מבקשת לעשות את זה מהר ככל האפשר.

אנחנו עוברים לנושא הבא:

2. חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 18), תשל"ז-1977

היו"ר ש. ארבל:

הצעת החוק הנ"ל הוגשה בזמנו על-ידי, היא עברה קריאה ראשונה בקריאה המוקדמת לא היה שום ויכוח.

מר רוט, האם יש לך הערות?

מר רוט:

אני מסכים לתיקון פרק ו' 2, אבל יש לי הערה לגביו. נאמר מי שמקבל קיצבת נכות כללית מהמוסד לביטוח לאומי, יקבל קיצבת על-פי חוק שירות המדינה (גמלאות). ההגבלה הקיימת בחוק היא, מי שמקבל קיצבה מהמוסד לביטוח לאומי לא יקבל שוב בגלל הנכות. השאלה אם בפרק ו' 2 לא כדאי להוסיף מלה לגבי נכות כללית. בסעיף 34 לחוק גמלאות הדין בגמלאות כפל על-פי חוקי השיקום יש הוספה: מי שמקבל אצלנו קיצבה זכאי ל-25% מהתגמולים על-פי משרד הבטחון. גם שם יש הפחתה במקום מלא הוא מקבל רבע. אני מציע שגם כאן הענין הזה של הפרומילים לא יפגע לגבי מי שבחר בקיצבה אצלנו ויש לו תגמולים ממשרד הבטחון. אני מוכן לומר: "למעט סעיף 78".

מר רוט: אני מציע להוסיף בסעיף 21: "למעט מי שמקבל 25% מהתגמולים על-פי סעיף 34ג' לחוק גמלאות, ולגבי שוטרים וסוהרים, כאשר מדובר בפחות מ-35% נכות על-פי חוקי השיקום."

י. אליאסוף: בעקרון היום אנחנו נותנים אפשרות לאדם לקבל פרוטילים בגלל נכות גם אם הוא יקבל לפי תיקון זה את קיצבת הנכות לפי חוק הביטוח הלאומי. מה שאתה מציע הוא, שזה יחול על כל עובדי המדינה ולא משנה מה אחוז הנכות שלו וזה יחול על כל שוטר שלא חל עליו סעיף 78.

הי"ר ש. ארבלי: באופן עקרוני אנחנו מקבלים את התוספת שמציע מר רוט, אשר מתייחסת לעובדי מדינה שנפגעו ואשר חזק השיקום. וסעיף 34 חל עליהם. זה יחול גם על שוטרים שמע"ף 78 לא חל עליהם.

אני מבקשת להכין את החוק להנחה על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית. אשרנו את הסעיפים: 1 ו-2 לחוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 18) עם התוספת סעיף שהוצע ע"י מר רוט.

אנחנו עוברים לסעיף הבא:

3. חוק המזונות (הבטחת תשלום), תשל"ב-1972
תקנות לביצוע החוק

הי"ר ש. ארבלי: אני רוצה להזכיר לעצמנו שדנו בתקנות ב-9.8.76 וב-16.11.76. בישיבה הקודמת התרכזנו סביב סעיף 5. העילה שבגללה התעכבו התקנות היתה סעיף 5. כאשר העלינו את הנושא הזה, קבלנו קשות וטרה על המצב הקיים היום בתחום זה כאשר האשה העובדת למעשה מופלית לדעה מפני שזולקת בחשבון הכנסה לצורך זכאות שנקבעה לה לפי החוק והתקנות הללו. הציעו לגביה להפחית ממשכורתה את המינימום של מה שמוכסח בתקנות ועל כל לירה נוספת מפחיתים 60 אגורות. נשים שמשתכרות 2,600 ל"י כמעט ולא מקבלות שום דבר. ההפחתה מתאפסת סביב 2,600 לירות. טענו שזה תמריץ שלילי לעבודה, אשה שבעלה עזב אותה ומקבלת דמי מזונות לפי פס"ד, מעדיפה לא לצאת לעבודה ולקבל את מה שמגיע לה לפי התקנות. לעומת זאת, אשה שיוצאת לעבודה נענשת על כך ואינה מקבלת את מה שמגיע לה.

באותו דיון הצעתי תיקון קטן, במקום 60 הצעתי להפחית. נציג האוצר טען שזה צריך לעלות הרבה כס' לאוצר המדינה ובקשתי ממנו שיניש לנו תחשיב.

ב-10 לינואר היתה פניה בכתב של שר המשפטים בה הוא מבקש לגמור את הנושא של התקנות. הוא הציע שנגמור את הסעיפים אשר עליהם אין ויכוח. נשאר אותו סעיף ששנוי במחלוקת עד לבירור סופי עם משרד האוצר. אם לנציגי המוסד לביטוח לאומי יש תשובה, נשמח לשמוע.

אני מבקשת מהגב' ברקאי שסמונה על הנושא הזה, ועושה את זה במסירות רבה, למסור לנו מהי ההפחתה הקיימת היום לגבי נשים עובדות שזכאיות למעשה לתשלומים מהביטוח לאומי על-פי התקנות הללו בעקבות פס"ד שיש בידן, אבל לא נהנות מזה מפני שהן עובדות.

ר. ברקאי:

הבטחתי משהו בפעם
הקודמת אבל ד"ר ניצן

טרם סיים את המחקר שלו, לפן לא הבטחתי את זה היום לוועדה ואתכם
המליחה.

לבקשתה של היו"ר -

אשה עם ילד אחת המשתכרת 500 לירות ופס"ד הוא 500 לירות - היא מקבלת
את מלוא במבוס. אשה עם ילד אחד שמשתכרת אלף לירות ופס"ד 500 לירות,
תקבל 500 לירות. ברגע שפסק הדין הוא אלף לירות היא תקבל 812 לירות
מאתנו.

מהסכום שהאשה משתכרת אנחנו

מורידים את הקיצבה הזוגית של זוג זקנים ומהמבוס הנותר מתחילים להוריד.
קיצבה זוגית זה 659 לירות זה מותר לה להשתכר בכל מקרה. אם אשה
משתכרת אלפיים לירות, מורידים את 659 לירות ורק מהסכום הנותר אנחנו
מתחילים לעשות את האיפוס של ההשתכרות שלה.

אם אשה משתכרת 1,500 לירות

ופס"ד אלף לירות ומעלה עד 2,500 לירות, היא תקבל 512 לירות.
אם היא משתכרת אלפיים לירות ופס"ד הוא 500 לירות, היא תקבל 212 לירות.

היו"ר ש. ארבל:

אם היא משתכרת 2,500 לירות,
היא לא מקבלת שום דבר.

מצבה יותר קשה אם יש לה שני ילדים.

ר. ברקאי:

כאשר יש לה שני ילדים,
היא משתכרת 500 לירות

ופס"ד 1,000 לירות או 1,500 לירות, היא מקבלת את מלוא פס"ד.
כאשר היא משתכרת 1,500 לירות ופס"ד הוא 1,000 עד 2,500 לירות,
היא תקבל מאתנו 656 לירות. אם היא משתכרת 2,000 לירות היא תקבל
מאתנו לאורך כל הדרך 356 לירות. אם היא משתכרת 2,500 לירות,
היא תקבל מאתנו 56 לירות בלבד.

ל. דיציאן:

האם יש כאן קשר
לשכר הממוצע במסק?

היו"ר ש. ארבל:

כן.

י. אליאסוף:

"שיעורי התשלום הם כשיעורי
קיצבאות השאירים המשתלמות

לפי סעיף 21 לחוק הביטוח הלאומי... ובתוספת ההטבות המשתלמות לשאירים
מכח הסכם לפי סעיף 200 לחוק הביטוח... זה בעצם מה שקיים היום, זה
רק שינוי הנוסח. הצענו קיצבת שאירים לפי סעיף 21 לחוק הביטוח הלאומי
בתוספת הט"ס. זה הבסיס של התשלום.

תקנה 6 אומרת שמפחיתים

לאשה 60% מהכנסת עבודה שהיתה לה באותו חודש וכל הכנסה אחרת שיש
לה באותו חודש. על סמך העקרון הזה מביאים לנו את המספרים. בנתון
האחרון, לגבי אשה עם שני ילדים שמשתכרת אלפיים ו-500 לירות,
תסבירי לנו מבחינה אריתמטית איך זה נעשה?

ל. דיציאן:

כל התשלומים האלה באים
במקום שמי מזונות שביית-הדין

פוסק על מנת לשחרר את האשה מגביה על-ידי הוצאה לפועל והתפקיד הזה
מועבר לביטוח הלאומי. בית המשפט מתחשב בעובדה שהאשה עובדת בזמן
שהוא פוסק את דמי המזונות. כאן יש הפחתה נוספת: פעם אחת בית המשפט
מוריד מדמי המזונות ופעם שניה בא המוסד לביטוח לאומי שהוא כביכול
מפצה אותה ומוריד את זה עוד פעם.

היו"ר ש. ארבלי:

על זה אנחנו מוחים.

מ. בוטון:

זאת לא תפיסה נכונה של התפקיד של חוק המזונות. אנחנו לא נותנים פחות או יותר מפס"ד. תפקידנו לפי החוק הוא לבצע את כל פסק-הדין כפי שהוא ניתן. חוק המזונות אומר, שהמוסד לביטוח לאומי צריך להוציא לפועל את פסק-הדין הזה. אלא מה? בינתיים עד שנוציא את פסק-הדין לפועל הוא צריך לשלם מיקדמה והמיקדמה היא על חשבון פסק-הדין. המיקדמה מחושבת לפי מינימום קיום כמו לשאירים. אם היא משתכרת מעבר לזה, אנחנו מנכים. אנחנו לא מנכים פעמיים. אנחנו פשוט משלמים על-חשבון פסק-הדין. אף אחד לא טען שצריך לשלם את כל פסק-הדין. אנחנו, למעשה, היינו צריכים לשלם את כל סכום פסק-הדין, אבל לא זאת היתה כוונת המחוקק. התפיסה הנכונה של חוק המזונות מראה שאנחנו לא עושים שום עוול.

להערתו של חה"כ דיציאן - אנחנו

יודעים כמה קשה להוציא לפועל פס"ד של אוכלוסיה כזאת. אם אנחנו מצליחים להגיע ל-30% מן הגביה זה הישג רב.

בעקרו של דבר התקציב הוא תקציב גרעוני. המדינה ממנת על חשבון הבעלים את דמי המזונות לאשה. הויכוח שישנו כאן לא נובע ישירות מהתקנות שהגשנו לוועדה. הוועדה סמכה את ידה על התקנות שהגשנו, אלא שהוועדה, באותה הזדמנות שדנים בתקנות האלה, עוררה את הבעיה והציעה להוריד את הענין של 60% ל-50%. אבל זה לא נובע מהתקנות. אם הוועדה החליטה לאשר את התקנות כפי שהוגשו בכפוף לכך שלא יאשרו 60%, זה בסדר.

היו"ר ש. ארבלי:

זה ויכוח נצחי, אתה תייצג את עמדתך בצורה כזאת ואני אציג בצורה אחרת. הרי ממילא כחוק אמרנו שהמוסד לביטוח לאומי נכנס לנעליה של האשה ומתדל"ין עם הבעל במגמה לקבל את מלוא פסק-הדין. מה יוצא? "צרנו שתי קטגוריות: אשה שאינה עובדת, לגביה עשינו טוב; לא כן לגבי אשה שהיא עובדת ומשתכרת. לא זו בלבד שהיא לא מקבלת את המיקדמה, אלא המוסד לביטוח לאומי גם אינו עובד למענה כדי לממש את פסק-הדין. מי שמשכרת עד 2,500 לירות, המוסד לביטוח לאומי מטפל בעניינה כדי לממש את פסק-הדין. לגבי אשה שמשכרת מעל 2,500 לירות, המוסד לביטוח לאומי לא מטפל בעניינה, ועל כך הויכוח. מרגיז אותי שמאי-צדק אחס באים לבנות תיאוריות. תאמרו אלה המיגבלות הקיימות, את זה אני מבינה.

בנקודה הזאת אנחנו חלוקים

ועל כן אני מציעה שתקנה 5 אשר קשורה עם הנושא כולו, לא נאשר אותה.

מ. בוטון:

תקנה 5 באה להקל על הנשים היום, והיא קשורה קשר הדוק עם כל

התקנות שהגשנו.

היו"ר ש. ארבלי:

זה מה שסכמתי עם שר המשפטים, התקנה הזאת שהיא שנויה במחלוקת

לא מסכמים אותה.

ע. אליצור:

אני הבנתי שהנושא של סעיף 6(ב) יועלה בשלב יותר מאוחר והתקנות

תאושרנה כפי שהוחלט בחודש אוגוסט.

היו"ר ש. ארבלי:

הסיכום היה שאותו סעיף שהתייחסתי אליו ושהוא קשור לתקנה 6, ישאר

פתוח.

המטרה העיקרית היא להתאים את החשלוס לתעריף החדש.

ע. אליצור:

אנחנו כאן מדברים על חקנה שלפיה פועלים מאז הרפורמה וכאן באה הקלה על הנשים. אנחנו למעשה פועלים בלי תקנה מאז הרפורמה וע"י כך שלא נאשר את החקנות תהיה הרעת תנאים לנשים.

ר. ברקאי:

אני מציע שנתחייב עד תאריך

מסויים להביא תיקון לחקנה.

על-פי החוק צריכות החקנות שמתקין שר המשפטים לקבל

מר גוברמן:

אישור של ועדת העבודה. האישור והשיקול של ועדת העבודה צריך להיות נתון לחקנות כפי שהן מוצעות והוועדה יכולה לאשר או לסרב לאשר, אבל הסרוב של האישור צריך להיות מנימוקים סבירים הנוגעים לענין. אם נאמר שהוועדה אינה סומכת את ידיה על הוראה מסוימת מטעמים שלה אבל נוגעים לנוסח המוצע, אזי סמכותה של הוועדה לסרב לתת את האישור.

אני מביין שכאן הוועדה אינה

מתייחסת לחקנה 5 כפי שהיא מוצעת אלא היא מתייחסת להוראה שלא מוצע לתקן אותה.

לכן אני חושב שהוועדה צריכה

לתת את השיקול שלה לנוסח המוצע.

סעיף 5 מתייחס לחקנה 6. תקנה 6 היא בת ארבעה סעיפים

היו"ר ש. ארבלי:

קטנים: א, ב, ג, ו-ד. אתם יכולים לומר לי שמה שאתם מציעים לא מתייחס לחקנה 6 ושאני לא מתייחסת לענין!?

אתם מתייחסים לסעיף קטן א'

של תקנה 6 ואני מתייחסת לסעיף קטן ב' של תקנה 6. אתם רוצים לתקן את סעיף קטן א' ואני רוצה לתקן את סעיף קטן ב'.

מישהו צריך להציע.

מ. בוטון:

אין לי סמכות להציע, לכן אני לא רוצה לאשר. את זה

היו"ר ש. ארבלי:

הסברתי לשר המשפטים והוא אדם חכם, נבון ויודע על מה מדברים. את החישוב הזה של אשה עובדת היה צריך להגיש לו, הוא לא יכול לדעת את זה בעל-פה.

סעיף קטן א' עוזר לנשים.

מ. בוטון:

את רוצה לאלץ את השר להגיש הצעה

שלא נראית.

חקנה 5 השארנו פתוח. לגבי יתר הסעיפים, גם שם הכנסנו

היו"ר ש. ארבלי:

תיקונים מסויימים. אני לא יודעת אם חלו שינויים מאז.

אי-אפשר לעבוד כך.

ע. אליצור:

היו"ר ש. ארבלי:

זה מה שסכמתי אתו. אולי לא הבנתי מה שהוא אמר, אולי גם הוא לא הביין מה שאמרתי. תאמרו לו בבקשה שכך הבנתי את הסיכום: סעיף 5 אשר מתייחס לתקנה 6 לא מאשרים כי על זה יש ויכוח. אם הוא חושב אחרת, אני ברצון מוכנה להפגש אתו כדי להסיר את אי-ההבנה. אני לא אמליץ לאשר את התקנה הזאת, כי יש בתקנה 6 עוול מסויים.

מר בוטון:

את מציעה בסך הכל להוריד מ-60% ל-50%.

היו"ר ש. ארבלי:

הייתי קצת הגונה, במקום לבטל כליל אמרתי: נלך טיפין טיפין. אני מציעה גם לבטל את ההגבלה הזאת.

מר גוברמן:

חבר-כנסת יכול להגיש הצעת חוק.

היו"ר ש. ארבלי:

זאת תקנה, אני לא יכולה. עשיתי טעות שהשארתי את זה לתקנה.

מר גוברמן:

כל הנושא הזה: האם יש להביא בחשבון את הכנסתה של אשה עובדת לצורך החוק, יש להביא לדיון ולהכרעה פוליטית ציבורית.

היו"ר ש. ארבלי:

אני יכולה להביין שמורידים ממנה את הקיצבה הזוגית. אבל אח"כ על כל לירה להוריד 60 אגורות, את זה אני לא מבינה. אני נגד הרעיון הזה. לחמתי כל הזמן נגדו. אני צריכה להשתמש בכל האמצעים החוקיים שעומדים לרשותנו בעניין זה. אין לי דרך אחרת.

ש. קפיטקובסקי:

התוצאה המעשית צריכה להיות עכשו. אם מוציאים את תקנה 5 זאת אומרת שאנחנו צריכים להקטין את תשלום המזונות לנשים עובדות.

היו"ר ש. ארבלי:

אז תקטין לה עד שתקום זעקה ואז חוכלו להביין את המצב.

מר גוברמן:

את הסברת את עמדתך. מבחינה משפטית אינך צודקת. הסמכות

של הוועדה מוגבלת להצעה.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מסרבת.

מר גוברמן:

הסירוב לא מעוגן בחוק.

היו"ר ש. ארבלי:

הוועדה רשאים לא לאשר תקנה אחרת שקשורה עם התקנה הזאת:

מ. בוטון:

מבחינה משפטית טהורה מר גוברמן צודק.

היו"ר ש. ארבלי:

אותה סמכות שיש לשר, אותה סמכות צריכה להיות לוועדה.

מר גוברמן:

המבנה של החוק מקנה סמכות
לשר להתקין תקנות וסמכותה של

הוועדה לאשר או לא לאשר. השיקולים של הוועדה צריכים להיות שיקולים
של עובד ציבור.

היו"ר ש. ארבלי:

תאמרו לשר המשפטים שאת כל
הסעיפים האחרים אנחנו מאשרים,

אבל לגבי אותו סעיף שיש עליו ויכוח ומחלוקת, אנחנו משאירים פתוח.

מר בוטון:

את צריכה לדבר אתו בנושא הזה.

היו"ר ש. ארבלי:

אם הוא חושב שהסיכום הוא אחך
ברצון אני מוכנה להפגש אתו.

תודה רבה, ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00